

[Finansministeren.]

der især for visse grupper med højere uddannelse. Finansministeriet vil i samarbejde med styrelserne søge at tilvejebringe et mere sikkert grundlag for en vurdering af personalebehovene og tilgangen af arbejdskraft fremover. Dette materiale vil så indgå i overvejelserne ved tilrettelæggelsen af udgiftspolitikken.

Jeg skal kort omtale nogle hovedtræk af udviklingen i udgifterne, således som denne udvikling tegner sig i budgetoverslagene.

Fra 1968-69 til 1969-70 viser budgetoverslagenes samlede nettoudgifter en reel stigning på 1.220 mill. kr. regnet i det i april 1967 gældende pris- og lønniveau, når der ses bort fra omplaceringen af udgifterne til børnetilskud. Det giver en stigningstakt på 6 pct. Heraf vedrører i alt 570 mill. kr. lovbundne udgifter samt tilskud og udlån i henhold til lovbemyndigelse. Den reelle udgiftsstigning fra 1969-70 til 1970-71 er opgjort til 870 mill. kr., svarende til 4 pct. Heraf vedrører 530 mill. kr. lovbundne udgifter samt tilskud og udlån i henhold til lovbemyndigelse.

Finanslovforslaget og budgetoverslagene viser således en ikke ubetydelig reel stigning i statens samlede udgifter, også selv om der i disse overslag er set helt bort fra ny lovgivning. Det indebærer, at staten kommer til at disponere over en noget større del af samfundets ressourcer. Er denne udgiftsstigning da udtryk for, at staten har overtaget store nye opgaver, som hidtil ikke har været løst af det offentlige? Svaret på dette spørgsmål er, at dette ikke er tilfældet. Der er derimod tale om en fortsat udbygning inden for de områder, staten allerede har ansvaret for. En nærmere analyse viser i øvrigt, at den stærke udvikling samler sig om forholdsvis få, men meget væsentlige formål, medens der på en række andre områder er anlagt en særdeles tilbageholdende linje.

Blandt de store udgiftsområder, hvor der ikke sker nogen ekspansion, kan især nævnes forsvar. Når udgiftstallene her viser en vis stigning i løbet af 3 års perioden, hænger dette alene sammen med, at den amerikanske våbenhjælp er bortfaldet. Virkningerne heraf vil vise sig gradvis i form af øgede danske udgifter til anskaffelse af materiel

og til løsning af visse større uddannelsesopgaver.

En helt anden og desværre meget aktual problemstilling foreligger, for så vidt angår de forskellige landbrugsstøtteordninger, hvoraf hovedparten er opført på landbrugsministerens budgetter og nogle enkelte på indenrigsministerens. Det samlede beløb, der foreslås bevilget på finanslovforslaget, er 861 mill. kr. over for regnskabsnets samlede udgift på 661 mill. kr. Det er en stigning på 200 mill. kr. på 2 år, og hertil kommer efter alt at dømme nu en yderligere stigning.

Den relativt største stigning findes på området bistand til u-landene, hvor udgifterne i overensstemmelse med folketingets beslutning i maj nu søges bragt op på 1 pct. af nationalindkomsten i 1972-73. En del af stigningen udgøres af bidrag til bistandsprogrammer tilrettelagt af internationale organisationer, mens resten er direkte danske bistandsydelse til de pågældende lande. En del heraf sker i form af låneydelse, der samtidig fremmer danske eksportinteresser. De samlede u-landsydelse er på finanslovforslaget for 1968-69 opført med 268 mill. kr. og på budgetoverslaget for 1970-71 med 400 mill. kr. i uændrede priser.

Den beløbsmæssig største stigning vedrører undervisning og forskning. Hovedparten heraf passerer undervisningsministerens budgetter, men betydelige uddannelsesudgifter afholdes tillige over landbrugsministerens, handelsministerens og arbejdsministerens samt kulturministerens budgetter. Den stærke stigningstakt inden for dette område vedrører universiteter og højere uddannelser. Her drejer det sig om en stigning fra 1967-68 til 1968-69 på 150 mill. kr. og fra 1968-69 til 1970-71 på over 300 mill. kr., stadig i uændret pris- og lønniveau. Det er vel indlysende for alle, at en kraftig udbygning på dette område er nødvendig; den langsigtede tilrettelægning af udgiftspolitikken må så ske ved behandlingen af de lovforslag, som undervisningsministeren har under forberedelse.

De store udgiftsstigninger vedrørende sundhedsvæsen og forsorg præger især indenrigs-, social- og familieministerens budgetter. Udgifterne vedrører dels driften af en række statsinstitutioner, hvoraf stats-